

Dorpsvisie Stiens

2022 – 2026

November 2021

Inhoudsopgave

Voorwoord 2

Wonen 3

Verkeer 5

Speeltuinen 8

Gezondheidszorg 10

Openbaar groen en natuurbeheer 11

Woonomgeving 13

Kunst & Cultuur 14

Voorwoord

Beste inwoners van Stiens,

Voor u ligt onze nieuwe dorpsvisie.

Het doel van dit dorpsplan is om de leefbaarheid van ons dorp te behouden en te verbeteren. Plaatselijk Belang Stiens wil daartoe samen met haar leden en alle inwoners van Stiens plannen maken.

Aanleiding voor deze dorpsvisie is dat we voor een periode van 5 jaar vooruit willen kijken. We proberen een beeld te schetsen van wat de inwoners van Stiens nodig hebben of nog missen. Op basis daarvan gaan we als Plaatselijk Belang Stiens samen met andere partners, bijvoorbeeld de gemeente, plannen ontwikkelen en uitvoeren om zo de leefbaarheid en burgerparticipatie in ons dorp te behouden en/of te verbeteren. Het sociaal aspect is het uitgangspunt bij ons handelen.

De benodigde informatie hebben we verkregen tijdens de jaarvergadering door met leden en dorpsgenoten te spreken. Ook is door de Gemeente Leeuwarden huis-aan-huis een woonenquête bezorgd waaruit ook de nodige gegevens naar voren zijn gekomen.

Daarnaast hebben we een oproep gedaan in De Stiensers en hebben we inwoners gevraagd om informatie aan te dragen, evenals aan alle ons bekende verenigingen in Stiens.

Dit heeft geleid tot een geheel nieuwe dorpsvisie, die nu voor u ligt.

Wij wensen u veel leesplezier!

November 2021

Wiebe Nieuwsma, voorzitter

Wonen

Inleiding

In 2021 heeft de gemeente Leeuwarden in samenwerking met onder andere Plaatselijk Belang een enquête gehouden onder haar inwoners. Doel hiervan was om onder meer de woonbehoefte onder de inwoners te peilen. De respons op de enquête was goed en is volgens de gemeente Leeuwarden representatief te noemen. Door de opzet van de enquête konden de uitkomsten voor Stiens op basis van de postcodes eruit worden gefilterd. Dit leverde een goed beeld op van de (woon-) wensen van de inwoners van ons dorp. Ook de sociale woonsituatie is in de vraagstelling betrokken. De representativiteit is mede de reden om de gegevens uit die enquête ook te gebruiken voor deze dorpsvisie.

Uit de uitkomsten blijkt dat de inwoners Stiens een aantrekkelijk dorp vinden om te wonen en te leven. De voorzieningen zijn goed te noemen: er zijn diverse basisscholen, meerdere supermarkten en een royaal winkelaanbod in het centrum van Stiens. Ook zijn er goede maatschappelijke voorzieningen, waaronder een gezondheidscentrum. Daarnaast is er een groot sportcomplex met daarin sporthallen en een zwembad met binnen- en buitenbaden.

Woonwensen.

Uit het bevolkingsregister blijkt dat Stiens nog steeds een groeiende bevolking heeft. Kijkend naar de opbouw van de bevolking blijkt dat 30% van de inwoners valt in de leeftijdscategorie 50 tot 70 jaar, 17% ouder is dan 70 jaar en 20% in de categorie 0 tot 20 jaar valt. Uit de cijfers blijkt dat het aantal koopwoningen in Stiens een veelvoud is van de (sociale) huurwoningenvoorraad. Ook valt op dat de woningvoorraad voor bijna 60% bestaat uit vrijstaande en twee-onder-een-kapwoningen. Deze woningen zijn veelal qua inhoud groot te noemen. Uit de enquête blijkt dat 25% van de invullers in Stiens een verhuiscens heeft en dat meer dan 70% van hen in Stiens wil blijven wonen. Voorts blijkt dat een groot deel van de invullers een kleiner huis wenst. Kijkend naar de woningvoorraad appartementen of levensloopbestendige woningen is dat aantal in Stiens op dit moment zeer beperkt, te weten voor appartementen en ouderenhuisvesting samen slechts 9%. Dat betekent dat er in Stiens behoefte bestaat aan de bouw van meer appartementen en levensloopbestendige woningen. Die levensloopbestendige woningen kunnen bijvoorbeeld in de vorm van een zogenaamd “Knarrenhof” gerealiseerd worden: een Knarrenhof is een uniek concept van veilig wonen met veel privacy en tegelijkertijd alle voordelen van samenwonen.

Visie

Plaatselijk Belang staat op het standpunt dat de bouw van meer appartementen en levensloopbestendige woningen die geschikt zijn voor (oudere) senioren dan wel 1-2 persoonshuishoudens gestimuleerd dient te worden. Plaatselijk Belang vindt dat dit zowel in de sociale huur- als in de koopsector dient te gebeuren. Voorts is van belang dat de indeling van deze woningen of appartementen flexibel is en naar behoefte betrekkelijk eenvoudig geconverteerd kan worden van senioren naar de jongere 1-2 persoonshuishoudens en vice versa. Potentiële bouwlocaties zijn naar de mening van Plaatselijk Belang een mix van locaties zowel in de buurt van de oude Skalm als in het nieuw te ontwikkelen Steenslân 2.

Toekomst

Op deze manier kunnen we Stiens als aantrekkelijke woonplek voor zowel de oudere als de jongere generatie behouden: een dorp met een woningvoorraad voor jong en oud gecombineerd met een hoog voorzieningenniveau en een goede bereikbaarheid. Verder moet er in Stiens aandacht zijn voor de bestaande woonvoorraad. Er dient dan met name aandacht te zijn voor energiezuinig wonen. Kijkend naar de woningvoorraad is duidelijk dat veel hiervan gebouwd is in jaren 1970-1990. Deze woningen zijn gebouwd onder de toen geldende bouw-/energievoorschriften. Dat betekent dat, gezien de nu geldende isolatiewaarden en de onlangs opgestarte energietransitie, er nog voldoende werk te verrichten is, zowel voor de sociale huur- als de koopwoningen. De Energiecoöperatie Stiens en Plaatselijk Belang streven naar meer gezamenlijke zonnedaken en ook andere vormen van collectieve energieopwekking, zoals bij voorbeeld kleine houten windmolens. Een mogelijke situering van die kleine windmolens is achter de milieustraat.

Verkeer

Inleiding

In deze visie komen diverse onderwerpen aan de orde, die hierna afzonderlijk worden behandeld. Enkele voorbeelden daarvan zijn de ontwikkeling van het centrum van Stiens, het woon- werkverkeer of de parkeermogelijkheden. Veel van die onderwerpen zijn met elkaar verweven.

Stiens is onderdeel is van de gemeente Leeuwarden en dat betekent dat de visie reëel moet zijn en passen binnen de verkeersvisie die de gemeente Leeuwarden ten aanzien van de dorpen heeft.

Ontwikkeling centrum

Binnen de verkeersvisie wordt extra aandacht geschonken aan de (her-)ontwikkeling van het centrum van Stiens. Samen met de Ondernemers Vereniging Leeuwarderadeel (OVL) heeft Plaatselijk Belang hiervoor een wensenlijst bij de gemeente neergelegd. Hierover vindt momenteel overleg plaats waarbij een opdeling wordt gemaakt tussen op korte termijn te realiseren wensen/eisen en hetgeen op langere termijn gerealiseerd kan worden. De gemeente heeft al enkele “laaghangend fruit” voorstellen gedaan. Eventuele realisatie van grotere (lees: duurdere) onderdelen wordt na de komende gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 nader beschouwd.

Streekfunctie Stiens

De streekfunctie van Stiens is erg sterk. Als we kijken naar het gebied Leeuwarden-Dokkum-Noordwest Fryslân-Harlingen is Stiens duidelijk de plaats met de meeste voorzieningen. Denk hierbij met name aan het ruime aanbod winkels. Dit heeft een grote aanzuigende werking op inwoners uit omliggende dorpen, immers in Stiens is “alles te krijgen”, is vanuit welke hoek je het ook bekijkt op korte afstand en je kunt er gratis parkeren.

Deze sterke centrumfunctie vraagt op verkeersgebied de nodige aandacht. Een goed wegennet rondom Stiens is een eerste vereiste. We kunnen stellen dat hieraan is voldaan, met name door de aanleg van de NoordWestTangent en de upgrade die de N357 richting Holwerd heeft gekregen. Stiens is vanuit de regio goed te bereiken en goed te verlaten. Geen files, geen wachttijden, goede ontsluiting.

De regiofunctie van Stiens met haar aanzuigende werking op bijvoorbeeld winkelpubliek vraagt ook om adequate parkeervoorzieningen. Hieraan wordt verderop in deze visie aandacht besteed

Woon- en werkverkeer

Stiens is de laatste decennia een forensendorp geworden waarbij het woon- werkverkeer met name richting Leeuwarden plaatsvindt. De wegeninfrastructuur is hier goed op afgestemd. Vanaf de doorgaande wegen zijn de diverse wijken in Stiens goed en snel te bereiken. Binnen Stiens zijn enkele stroomwegen naar de wijken zoals de Wythusterwei en de Griene Leane waar soms (te) snel wordt gereden. Dit baart zorgen bij omwonenden. In onze visie is het een goede zaak dat de gemeente hier aandacht aan besteedt en waar nodig verkeersremmende maatregelen neemt. In het woon- werkverkeer neemt de fiets minstens een zo belangrijke plaats in als de auto. Zie daarvoor het hoofdstuk ‘Fietsers’.

Parkeermogelijkheden

Door de aanzuigende werking van Stiens is het soms druk met autoverkeer van winkelend publiek, bezoekers van evenementen, sporters etc. Hiervoor moeten voldoende parkeermogelijkheden voorhanden zijn. Er zijn een aantal bestaande gratis reguliere parkeerterreinen in Stiens, in en nabij het centrum, nabij de sportvelden en daarnaast nog parkeerterreinen met een bestemming (bijvoorbeeld bij kinderboerderij en zorginstellingen). In de visie van Plaatselijk Belang is dit voldoende. Door de ontwikkeling m.b.t. de Skalm en het oude gemeentehuis zal de parkeerbehoefte verschuiven en extra drukte geven bij het voormalige gemeentehuis. Er zal gezocht moeten worden naar een goede bereikbaarheid van en gratis parkeermogelijkheden in het gehele centrum. Eén en ander in overleg met OVL.

Bij grote evenementen (open dagen vliegbasis) kan extra parkeermogelijkheid gecreëerd worden.

Hulpdiensten

Er zijn uitrukposten voor Brandweer en Ambulance in Stiens. Deze zijn zo gesitueerd dat deze diensten op snelle manier kunnen uitrukken en daardoor binnen hun verzorgingsgebied snel ter plaatse kunnen zijn. In de visie van Plaatselijk Belang is het heel belangrijk dat bij eventuele wijziging(-en) van de wegeninfrastructuur in de toekomst het belang van deze diensten altijd prevaleert.

Openbaar vervoer

Een goed openbaar vervoer is op het platte land van Fryslân van zeer groot belang. De provinciale overheid geeft de vervoersconcessies uit, de gemeente heeft daarop geen invloed. Toch is het van groot belang dat de gemeente en vanuit Stiens Plaatselijk Belang zeer alert zijn op de inhoud van de concessie. Op dit moment is het vervoer goed geregeld met een ruim aanbod per uur in alle richtingen en een goede spreiding over de dag. Dit is in onze visie van Plaatselijk Belang de minimale variant en wijzigingen bij nieuwe concessies moeten altijd hetzelfde aantal vervoersmogelijkheden of meer opleveren.

Doorgaande wegen, sluiptwegen en verkeer in wijken

Wegen en straten in wijken zijn bedoeld voor het lokale verkeer en moeten zo ook ingericht te zijn. Het mogen door hun afmetingen, inrichting e.d. geen sluipt- en/of snelwegen worden. Dit komt de verkeersveiligheid in een wijk niet ten goede.

De ontsluiting van de nieuwe wijken aan de oostzijde van ons dorp naar het centrum moet op voldoende niveau zijn. Wel moet ervoor gewaakt worden dat met name de Truerderdyk niet overbelast wordt.

In onze visie is het van groot belang hier bij ontwerp rekening mee te houden. Overleg van gemeente met verkeerscommissie (van Plaatselijk Belang) is hierbij onontbeerlijk.

Fietsers

Steeds meer mensen pakken de fiets.

Hetzij voor het werk, de school of recreatie. De ontwikkeling en daardoor toename van

elektrisch ondersteund fietsen heeft hierbij een grote rol gespeeld. Een goed fietsnetwerk is dan ook een vereiste voor Stiens. Richting Leeuwarden is het fietspad over de oude spoorbaan gerealiseerd, een succesverhaal. Om Stiens aantrekkelijk te maken en te houden is overleg met partijen voor fietsbelangen (ANWB, fietsersbond, NTFU etc.) gewenst. Dit is zeker van belang als verbetering en/of uitbreiding van fietsroutes rondom

Stiens aan de orde is. Voorbeelden hiervan zijn het prachtige gebied richting Dokkumer Ee en het gebied westelijk en ten noorden van Stiens. In onze visie kan Stiens een bijzonder aantrekkelijke (tussen-)stop worden in het landelijk fietsnetwerk.

Speeltuinen

Inleiding

In deze dorpsvisie is het onderdeel Speeltuinen nieuw. Na een onder de bewoners gehouden enquête bleek dat er grote behoefte is aan plaatsen waar de jeugd kan spelen. Plaatselijk Belang heeft dit tot een speerpunt gemaakt en daarom is het een belangrijk onderdeel van de nieuwe dorpsvisie.

Naast visie en beleid voor speeltuinen is het belangrijk dat uitvoering ervan goed plaatsvindt en hiervoor heeft Plaatselijk Belang medio 2019 een speeltuincommissie opgericht die zowel op reguliere als ad hoc basis overleg met de uitvoerende diensten van de gemeente voert. Terugkoppeling naar Plaatselijk Belang vanuit deze commissie is gegarandeerd door de benoeming van een contactpersoon vanuit het bestuur van Plaatselijk Belang.

Aanleiding

Onafhankelijk van elkaar uitten een aantal ouders hun zorgen over het aantal, de kwaliteit en de vindbaarheid van speeltuinen in Stiens. Naar aanleiding daarvan heeft de Speeltuincommissie een enquête gehouden onder de inwoners. De enquête heeft 216 reacties opgeleverd uit vrijwel alle buurten van Stiens. Onder de noemer “ontevredenheid” waren de reacties onder te verdelen in:

- Gebrek aan kwaliteit
- Onvoldoende attractief voor de doelgroep of er in het geheel niet op gericht
- De bereikbaarheid laat te wensen over, met name op het punt van afstand en veiligheid
- Onvindbaar

Visie

In deze visie komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Ontwikkeling van de doelgroep
- Visie en beleid
- Secundaire aspecten
- Realistische realisatie

Ontwikkeling van de doelgroep

Stiens is en blijft een aantrekkelijke woongemeente. Winkelbestand, voorzieningen in de gezondheidszorg, beschikbaarheid van sportfaciliteiten: allemaal factoren die Stiens aantrekkelijk maken voor de doelgroep: jonge gezinnen. Met de focus hierop, zijn dan bepaalde wijken meer in trek dan andere.

- Starters op de woningmarkt zijn gefocust op courante gezinswoningen in de wijken De Stinzen, De Vogelbuurt en D’Oriënt.
- Doorstromers richten zich op de minder vaak vrijkomend en duurderde woningen in de wijken It Skil, It Heechhōf, It Aldlân en Steenslân.

Beleid

Plaatselijk Belang is van mening dat de komende vijf jaren de achterstand op het gebied van speeltuinen moet worden weggewerkt en dat er een aantal kwalitatief goede speelgelegenheden komen, die gespreid over het dorp veilig voor kinderen van verschillende leeftijden bereikbaar zijn.

Plaatselijk Belang wil dat bereiken door:

- Regulier en incidenteel overleg met de uitvoerende diensten van de gemeente Leeuwarden
- Het effectief werven van fondsen, subsidies en gemeentelijke bijdragen
- Het betrekken van jonge ouders
- Transparante informatievoorziening

Secundair aspecten

Speeltuinen en spelen hebben raakvlakken met andere aspecten van de buitenbeleving:

- Buitenspelen verbindt, zowel kinderen als ouders
- Veilig spelen voor kinderen is veiligheidsgevoel voor ouders
- Buitenspelen bevordert de gezondheid
- Duurzame speeltoestellen belasten het milieu minder
- Speel terreinen die zo natuurlijk mogelijk zijn ingericht bevorderen “het Groene Spelen”

Realistische realisatie

Speeltoestellen kosten geld en dat is beperkt beschikbaar. Er zullen de komende jaren dus keuzes gemaakt moeten worden. Die keuzes worden o.m. bepaald door het beschikbare budget, prioritering van locaties en draagvlak bij omwonenden.

Gezondheidszorg

Inleiding

De gezondheidszorg in Stiens heeft zich de afgelopen decennia aanzienlijk ontwikkeld. Waren het in het begin alleen de apotheekhoudende huisartsen waar de inwoners een beroep op konden doen, nu is er een modern gezondheidscentrum, waar alle zorgaanbieders onder één dak zijn te vinden.

De in ons dorp aanwezige zorgaanbieders zijn voor Stiens voldoende.

In Stiens zijn, verspreid over het dorp, AED's te vinden. Stiens is aangesloten bij Hartslag.nu, een reanimatie oproepsysteem. Dit systeem werkt prima en heeft al diverse keren haar nut en noodzaak al bewezen.

In De Skalm houdt het huisartsen laboratorium drie keer per week zitting.

Het woonzorgcentrum (Skilhiem) biedt alle ondersteuning op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Ook zijn er twee complexen voor dementerenden (Petterhústerstate en Hayemaste) en een complex voor mensen met een beperking (Talent).

Conclusie en toekomst

Stiens beschikt over een voorzieningenniveau ten aanzien van de gezondheidszorg dat ruim voldoet aan een basishniveau, zowel in kwalitatieve als in kwantitatieve zin. Plaatselijk Belang is van mening dat het huidige niveau in ieder geval behouden moet blijven en dat bij nieuwe ontwikkelingen de belangen van alle leeftijdscategorieën in acht moeten worden genomen.

Openbaar groen en natuurbeheer

Inleiding

Waar nog niet zo lang geleden het beheer van het openbaar groen beperkt bleef tot maaien en schoffelen, heeft het in de afgelopen tien jaar een grote verandering ondergaan. In eerste instantie waren dat grotendeels bezuinigingen, waardoor veel beplantingen met heesters omgevormd werd tot vakken met gras. Na de gemeentelijke herindeling, waarbij Stiens een dorp werd in de gemeente Leeuwarden, heeft het beheer van het openbaar groen er andere dimensies bij gekregen: vergroting van de biodiversiteit, en aanpassing van het openbare groen aan het veranderende klimaat.

Fijn wonen in een groen dorp

Openbaar groen is niet weg te denken uit ons dorp, want zonder groen zou het erg onplezierig wonen worden. Een groene omgeving maakt wonen, werken en recreëren prettiger en voelen de inwoners zich plezieriger. Bovendien heeft openbaar groen een gunstige invloed op het plaatselijke klimaat en, mits goed aangepast, bevordert het de biodiversiteit. Kortom, groen draagt bij aan een prettige leefomgeving in ons dorp en het welbevinden van de inwoners.

Biodiversiteit

De laatste jaren heeft het onderwerp biodiversiteit steeds meer aandacht gekregen in het beheer van het openbaar groen. We zien overal om ons heen hoe de soortenrijkdom in de planten- en dierenwereld door diverse oorzaken ernstig onder druk staat. Daarom is het in een dorps- en bebouwde omgeving als Stiens van groot belang dat er in het beheer van het openbaar groen veel aandacht aan besteed wordt. Om de biodiversiteit binnen ons dorp te bewaren én te verbeteren, neemt de gemeente Leeuwarden verschillende maatregelen, onder meer door het maai-beleid aan te passen, en veel variatie aan te brengen in de soorten bomen, planten en bloemen die aangeplant worden. In Stiens speelt ook de Stichting Biodiversiteit Stiens een belangrijke rol, deze stichting doet dat in overleg en samenwerking met de gemeente.

Bloemetjes en bijtjes

De grote verscheidenheid aan planten en dieren en de manier waarop ze met elkaar in evenwicht zijn, noemen we biodiversiteit. Hoe meer verschillende dier- en plantensoorten er leven, hoe beter de natuur in balans is. De ene soort kan namelijk niet zonder de andere: zonder brandnetels geen eten voor rupsen, zonder rupsen geen eten voor vogels. Zonder bloemen geen nectar voor insecten, zonder insecten geen vruchten.

Veranderend klimaat

In een veranderend klimaat speelt ook het beheer van het openbaar groen een rol. Extreem natte perioden zullen vaker worden afgewisseld door perioden van grote droogte. Dit vraagt aanpassing van de beplanting in het openbaar groen. Als voorbeeld kunnen we noemende aanleg van wadi's, waar overtollige neerslag tijdelijk wordt gebufferd en waar de beplanting aan die natte omgeving kan worden aangepast.

Groenbeheer en maaien, maar hoe?

Uit de gehouden woonenquête in ons dorp komt naar voren dat er bij de inwoners nogal wat vragen leven omtrent het hiervoor genoemde maaibeleid. Vaak werd de opmerking gemaakt dat het onderhoud een lager kwaliteitsniveau heeft dan dat men zelf wenselijk vindt. Tevens leven er vragen over het beheer en onderhoud van het Stienzer Bos. Plaatselijk Belang vindt dat de gemeente Leeuwarden aan onze bewoners en aan Plaatselijk Belang meer voorlichting moet geven over de keuzes die zij voor het maai- en onderhoudsbeleid maakt, zowel over de frequentie als over het gewenste kwaliteitsniveau.

En verder?

Het maaibeleid in ons dorp is nimmer een constant gegeven: er zullen voortdurend keuzes gemaakt moeten worden tussen wensen van onze bewoners, financiële speelruimte en het veranderende klimaat. Plaatselijk Belang zal zich ervoor blijven inzetten om samen met de andere partijen hierin een voor ons dorp goede balans te vinden.

Woonomgeving

Inleiding

Alle inwoners van Stiens moeten zich veilig voelen in zijn of hun woonomgeving. Op straat, in de buurt, onderweg naar school of tijdens het boodschappen doen. Kinderen moeten onbezorgd op straat kunnen spelen, in de speeltuinen en zelf naar school kunnen fietsen.

De grote vraag is dan ook of de inwoners van Stiens zich veilig voelen en zo niet waarom dan niet? Wat kunnen we indien nodig doen om dat gevoel van veiligheid te vergroten? Welke maatregelen moeten we nemen om veiligheid te verbeteren?

Stiens is een rustig, landelijk dorp met relatief veel gepensioneerde inwoners en gezinnen met werkende ouders en schoolgaande kinderen. Toch komt in Stiens ook relatief veel criminaliteit voor. Bijvoorbeeld brutale diefstal overdag uit woningen, en vandalisme door opgeschoten jeugd 's nachts op straat na bezoek aan horeca.

Beleving van veiligheid/overlast

Iedereen ervaart het gevoel van veiligheid anders: een bouwvakker van twee meter voelt zich al snel veilig, maar voor een oudere zal dat anders zijn. Het zou goed zijn om te weten hoe de inwoners veiligheid ervaren. Wat de oorzaken zijn van een onveilig gevoel en hoe die te bestrijden zijn. Kunnen en willen inwoners ook zelf iets ondernemen om veiligheid te vergroten?

Uit overleg met de leden is naar voren gekomen dat geluidsoverlast en afvaldump regelmatig in Stiens voorkomen. Ook is meermalen, zowel bij de gemeente als bij Plaatselijk Belang, gemeld dat er sprake is van een gevoel van onveiligheid bij het skatepark aan de Grieneleane, evenals geluidsoverlast. Het is een actiepoint om als gemeente, gebruikers en bewoners in gesprek te gaan om de ervaren problemen te bespreken en zo mogelijk gezamenlijk op te lossen.

Vliegbasis

Zoals veel luchtmachtbases in Nederland, was Vliegbasis Leeuwarden oorspronkelijk een burgervliegveld. In 1938 werd Vliegbasis Leeuwarden een officieel luchtvaartterrein en werd het gebruikt door de KLM. Tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikte de Duitse Luftwaffe vliegveld Leeuwarden. In 1949 nam de luchtmacht het vliegveld over van de KLM en sindsdien wordt het gebruikt als militair vliegveld. Tot voor kort waren F16 vliegtuigen hier gestationeerd. Dit type vliegtuig is sinds kort vervangen door vliegtuigen van het type F35. Gebleken is dat deze overgang tot een opvallend sterke toename van het geluidsniveau boven Stiens heeft geleid. Veel van onze leden hebben hierover vragen gesteld, niet alleen over het geluidsniveau maar ook over de effecten op de volksgezondheid.

Voor PBS staat centraal dat er een balans wordt gevonden tussen enerzijds de economische betekenis van de vliegbasis voor de regio (een van de grootste werkgevers) en anderzijds de gezondheidsbelangen, waaronder geluidhinder, van Stiens en omwonenden. Een belangenafweging waarbij meerdere partijen betrokken zijn. Deze punten willen wij delen met de andere dorpsraden rondom het vliegveld, de commandant van de vliegbasis en de politiek. Uitgangspunt voor ons is dat vrede een prijs heeft maar dat er naar gestreefd dient te worden de overlast door het geluid van de F-35 zodanig te beperken dat het risico op schade van de gezondheid van direct omwonenden wordt voorkomen dan wel geminimaliseerd.

Kunst & Cultuur

Inleiding

Stiens heeft in de historie altijd een bescheiden maar prominente plaats gehad in de lokale en regionale kunst en cultuur. Heeft de stad Leeuwarden als grote buur altijd de rol gehad van “the place to be” voor kunst met een grote K, Stiens heeft, eerst als hoofdplaats van de gemeente Leeuwarderadeel, en thans binnen de gemeente Leeuwarden, altijd haar eigen plaats weten te vinden en te behouden.

Monumenten

Op het vlak van cultuurhistorie heeft het dorp Stiens enkele rijks- en gemeentelijke monumenten binnen haar grenzen. In een aantal gevallen is daarin ruimte voor kleinschalige concerten en voor diverse andere vormen van kunst. De Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel heeft hier een belangrijke rol in.

Rijksmonumenten

De St.Vituskerk met kerkhof en bomenrij is een voor ons dorp kenmerkend rijksmonument. Rondom de kerk staan nog enkele rijksmonumenten: het St.Vitushûs, het z.g. Doktershûs en een pand aan de Smelbrêge. Er zijn plannen om in de St. Vituskerk kleinschalige kulturele evenementen te organiseren.

Gemeentelijke monumenten

Molen “De Hoop” is bij binnenkomst van het dorp een opvallend gemeentelijk monument. Daarnaast staat de NFLS-loods bij De Remise op de gemeentelijke monumentenlijst.

Overig

Verder zijn er verschillende verenigingen en organisaties in Stiens die zich op uiteenlopende manieren met cultuur en kunst bezighouden. De historie van Stiens en voormalig Leeuwarderadeel is in goede handen bij het Historisch Centrum Leeuwarden (voorheen Documentatiestichting Leeuwarderadeel).

Toekomst

Kunst en cultuur zijn een wezenlijk onderdeel van de samenleving in ons dorp, bij voorbeeld Het Filmhuis en deBieb. Plaatselijk Belang staat op het standpunt dat Stiens naast de stad op haar eigen wijze een prominente rol moet blijven spelen. Diverse organisaties in ons dorp zijn daar zeer op betrokken. Plaatselijk Belang heeft daar goede contacten mee en zal waar nodig ondersteunend aanwezig zijn om het thema Kunst en Cultuur ook de komende jaren actueel te houden.

